

Vec C-119/20

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

28. február 2020

Vnútroštátny súd:

Augstākā tiesa (Senāts)

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

24. február 2020

Žalobkyňa a navrhovateľka v konaní o kasačnom opravnom prostriedku:

Līga Šenfelde

Druhý účastník konania:

Lauku atbalsta dienests

PRACOVNÝ DOKUMENT

[omissis]

Správne kolégium

Latvijas Republikas Senāts (Najvyšší súd Lotyšskej republiky)

UZNESENIE

V Rige 24. februára 2020

[omissis] [rozhodovacie zloženie súdu]

v písomnom konaní preskúmal kasačný opravný prostriedok, ktorý podala Līga Šenfelde (*na žiadosť navrhovateľky jej názov nie je anonymizovaný, ale je uvedený v úplnom znení*) proti rozsudku Administratīvā apgabaltiesa (krajský správny súd, Lotyšsko) z 29. septembra 2017 v konaní vo veci správneho súdnictva, ktoré sa začalo na základe žaloby, ktorou Līga Šenfelde navrhovala uložiť Lauku atbalsta dienests (Úrad pre rozvoj vidieka, Lotyšsko) povinnosť vydať správny akt, ktorým sa vyhovie [jej žiadosti] a ktorým sa schváli projekt [omissis] „ZS „Purenes“ pārņemšana un attīstība“ („nadobudnutie a rozvoj poľnohospodárskeho podniku „Purenes““).

Predmet a relevantné skutkové okolnosti sporu vo veci samej

[1] Dňa 5. októbra 2015 žalobkyňa [v prvostupňovom konaní a navrhovateľka v tomto konaní o kasačnom opravnom prostriedku, ďalej len „navrhovateľka“] podala žiadosť o schválenie projektu v rámci podopatrenia 6.3 opatrení na rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti ([s názvom] „Podpora na začatie podnikateľskej činnosti prostredníctvom rozvoja malých poľnohospodárskych podnikov“, ďalej len „podpora na začatie podnikateľskej činnosti“). Dňa 15. januára 2016 Úrad pre rozvoj vidieka schválil tento projekt.

Dňa 27. júla 2016 navrhovateľka nadobudla poľnohospodársky podnik „Purenes“.

Dňa 23. augusta 2016 navrhovateľka podala žiadosť o schválenie projektu [omissis] „nadobudnutie a rozvoj poľnohospodárskeho podniku „Purenes““ v rámci podopatrenia 6.1 („Podpora pre mladých poľnohospodárov na začatie podnikateľskej činnosti“, ďalej len „podpora pre mladých poľnohospodárov“). Počas uvedeného obdobia navrhovateľka tiež ďalej vykonávala činnosti uvedené v rámci podopatrenia 6.3.

Úrad pre rozvoj vidieka rozhodnutím zo 6. januára 2017 odmietol poskytnúť podporu pre mladých poľnohospodárov s odôvodnením, že 15. januára 2016 bol schválený projekt navrhovateľky, na základe ktorého navrhovateľka dostala podporu na začatie podnikateľskej činnosti. Podľa Úradu pre rozvoj vidieka

nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 zo 17. decembra 2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005 (ďalej len „nariadenie č. 1305/2013“) stanovuje, že poľnohospodárske podniky, ktoré poberajú podporu, sú zaradené do rôznych kategórií a rôzne druhy podpory sa nemôžu prekryvať. Podľa jeho názoru tento záver vyplýva aj z bodu 1 Ministru kabineta 2015.gada 9.jūnija noteikumi Nr. 292 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākuma „Lauku saimniecību un uzņēmējdarbības attīstība“ apakšpasākumā „Atbalsts uzņēmējdarbības uzsākšanai, attīstot mazās lauku saimniecības““ (dekrét Rady ministrov č. 292 z 9. jūna 2015 o ustanoveniach týkajúcich sa postupu poskytovania vnútroštátnej podpory a podpory Európskej únie v rámci podopatrenia „Podpora na začatie podnikateľskej činnosti prostredníctvom rozvoja malých poľnohospodárskych podnikov“ v rámci opatrenia „Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti“) (ďalej len „dekrét č. 292“) a bodu 1 Ministru kabineta 2015.gada 16.jūnija noteikumi Nr. 323 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība pasākuma „Lauku saimniecību un uzņēmējdarbības attīstība“ apakšpasākumam „Atbalsts jaunajiem lauksaimniekiem uzņēmējdarbības uzsākšanai““ (dekrét Rady ministrov č. 323 z 16. jūna 2015 o ustanoveniach týkajúcich sa postupu poskytovania vnútroštátnej podpory a podpory Európskej únie v rámci podopatrenia „Podpora pre mladých poľnohospodárov na začatie podnikateľskej činnosti“ v rámci opatrenia „Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti“) (ďalej len „dekrét č. 323“), v ktorých je stanovená jednorazová platba na podporu mladých poľnohospodárov a na podporu na začatie podnikateľskej činnosti. Podľa názoru Úradu pre rozvoj vidieka v rámci [toho istého] opatrenia žiadateľ môže dostať buď podporu na začatie podnikateľskej činnosti, alebo podporu pre mladých poľnohospodárov.

Podľa Úradu pre rozvoj vidieka je členský štát v súlade s programom rozvoja vidieka dohodnutým s Európskou komisiou oprávnený odmietnuť uplatnenie kumulácie na poľnohospodára, ak nebolo dodržané poradie kumulácie stanovené v programe rozvoja vidieka. Z úvah uvedeného úradu vyplýva, že nie je dovolené požiadať najprv o podporu na začatie podnikateľskej činnosti a potom o podporu pre mladých poľnohospodárov, lebo tým nie je splnená podmienka týkajúca sa prvého založenia alebo nadobudnutia poľnohospodárskeho podniku.

[2] Keďže navrhovateľka nesúhlasila s týmto rozhodnutím, obrátila sa na súdy. Administratīvā rajona tiesa (okresný správny súd, Lotyšsko) a Administratīvā apgabaltiesa (krajský správny súd) zamietli jej návrhy.

Súdy sa stotožnili s názorom Úradu pre rozvoj vidieka a rovnako dospeli k záveru, že z cieľov opísaných v projektoch vyplýva, že druhý z nich je pokračovaním v dosahovaní cieľa začatého prvým projektom. V dôsledku toho nebolo možné domnievať sa, že je splnený účel podpory pre mladých poľnohospodárov, spočívajúci v podpore mladých ľudí, ktorí prvýkrát zakladajú poľnohospodársky podnik. Poskytnutie podpory pre mladých poľnohospodárov by porušovalo

pravidlo jednorazovej platby. Z výkladu ustanovení dekrétu č. 292, dekrétu č. 323 a nariadenia č. 1305/2013 vo vzájomnej súvislosti nevyplýva, že cieľom normotvorcu bolo poskytnúť tomu istému žiadateľovi dva druhy podpory. Podľa bodu 22 dekrétu č. 323 Úrad pre rozvoj vidieka vyhodnotí kvalitu obchodného plánu a súlad investícií so sledovanými cieľmi, ako aj primeranosť cieľov vo vzťahu k celkovej výške podpory a overí, či sa podpora poskytuje najefektívnejšie. Dvojnásobné poskytnutie podpory na ten istý cieľ nemožno považovať za primerané využitie finančných prostriedkov vo vzťahu k iným žiadateľom. V súlade s ustanoveniami dekrétu č. 323 žiadateľ na to, aby mohol získať podporu pre mladých poľnohospodárov, musí prvýkrát založiť (alebo nadobudnúť či zdediť) poľnohospodársky podnik ako vedúci tohto podniku. Naopak podľa ustanovení dekrétu č. 292 sa podpora na začatie podnikateľskej činnosti poskytuje na rozvoj už jestvujúcich poľnohospodárskych podnikov. Body 1 oboch dekrétov rovnako stanovujú, že tieto druhy podpory sa poskytujú formou jednorazovej platby. To znamená, že podpora sa môže poskytnúť len raz počas určitej hospodárskej činnosti, keďže tieto druhy podpory sú koncipované ako jeden stimul na podporu rozvoja malých poľnohospodárskych podnikov.

[3] Navrhovateľka podala kasačný opravný prostriedok, pričom tvrdila, že sudy nesprávne vyložili okrem iného ustanovenia nariadenia č. 1305/2013. Podľa jej názoru sa prijatie podpory v rámci každého z podopatrení spravuje odlišnými právnymi predpismi a obmedzenie, podľa ktorého sa podpora môže prijať len raz, sa týka len každého konkrétneho podopatrenia. Podľa navrhovateľky príjemcovia podpory na začatie podnikateľskej činnosti môžu požiadať o podporu pre mladých poľnohospodárov, lebo je logicky v súlade s cieľmi rozvoja podnikateľskej činnosti, aby z malého podniku mohol vzniknúť väčší podnik.

[4] V prejednávanom prípade je preto sporné, či navrhovateľka môže poberať len jeden, alebo oba druhy podpory.

Relevantné vnútroštátne právne predpisy a právne predpisy Európskej únie

[5] Právne predpisy Európskej únie:

[5.1] Článok 19 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 zo 17. decembra 2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005:

[,]1. Podpora v rámci tohto opatrenia sa vzťahuje na:

a) pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre:

i) mladých poľnohospodárov,

...

iii) rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov,

...

2. Podpora podľa odseku 1 písm. a) bodu i) sa poskytuje mladým poľnohospodárom.

...

Podpora podľa odseku 1 písm. a) bodu iii) sa poskytuje malým poľnohospodárskym podnikom tak, ako ich vymedzujú členské štáty.

4. ...

V prípade mladých poľnohospodárov poberajúcich podporu podľa odseku 1 písm. a) bodu i) sa v podnikateľskom pláne uvádza, že mladý poľnohospodár musí do 18 mesiacov odo dňa začatia činnosti splniť požiadavky na aktívneho poľnohospodára podľa článku 9 nariadenia (EÚ) č. 1307/2013.

Členské štáty stanovujú horné a dolné prahové hodnoty pre povolenie prístupu poľnohospodárskym podnikom k podpore podľa odseku 1 písm. a) bodov i) a iii). Dolná prahová hodnota pre podporu podľa odseku 1 písm. a) bodu i) je vyššia ako horná prahová hodnota pre podporu podľa odseku 1 písm. a) bodu iii). Podpora sa obmedzuje na poľnohospodárske podniky, ktoré vyhovujú vymedzeniu mikropodnikov a malých podnikov.

...[“]

[5.2] Bod [29 odseku 35] [oddielu 2.4 („Vymedzenie pojmov“)] usmernení Európskej únie o štátnej pomoci v odvetviach poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach na roky 2014 až 2020 stanovuje, že „mladý poľnohospodár“ je osoba, ktorá nemá v čase podania žiadosti o pomoc viac ako 40 rokov, má primerané zručnosti a kompetencie potrebné na výkon zamestnania a prvýkrát zakladá poľnohospodársky podnik ako vedúci tohto podniku.

[6] Vnútroštátne právne predpisy:

[6.1] Dekrét Rady ministrov č. 292 z 9. júna 2015 o ustanoveniach týkajúcich sa postupu poskytovania vnútroštátnej podpory a podpory Európskej únie v rámci podopatrenia „Podpora na začatie podnikateľskej činnosti prostredníctvom rozvoja malých poľnohospodárskych podnikov“ v rámci opatrenia „Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti“.

Bod 1: [„]Týmto ustanoveniami sa stanovuje postup poskytovania vnútroštátnej podpory a podpory Európskej únie v rámci podopatrenia ‚Podpora na začatie podnikateľskej činnosti prostredníctvom rozvoja malých poľnohospodárskych podnikov‘ v rámci opatrenia ‚Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti‘ formou jednorazovej platby.[“]

Bod 20: [„]Počas jedného programového obdobia môže žiadateľ o podporu dostať podporu uvedenú v týchto ustanoveniach len raz.[“]

[6.2] Dekrét Rady ministrov č. 323 zo 16. júna 2015 o ustanoveniach týkajúcich sa postupu poskytovania vnútroštátnej podpory a podpory Európskej únie v rámci podopatrenia „Podpora pre mladých poľnohospodárov na začatie podnikateľskej činnosti“ v rámci opatrenia „Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti“.

Bod 1: [„]Týmito ustanoveniami sa stanovuje postup poskytovania vnútroštátnej podpory a podpory Európskej únie v rámci podopatrenia ‚Podpora pre mladých poľnohospodárov na začatie podnikateľskej činnosti‘ v rámci opatrenia ‚Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti‘ *formou jednorazovej platby*.[“]

Dôvody, pre ktoré má vnútroštátny súd pochybnosti o výklade práva Únie

[7] Z vysvetlení Úradu pre rozvoj vidieka, s ktorými sa stotožnili aj sudy nižšieho stupňa, vyplýva, že poľnohospodár stráca postavenie „mladého poľnohospodára“ len preto, lebo pred dvoma rokmi dostal podporu na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov stanovenú v článku 19 ods. 1 písm. a) bode iii) nariadenia.

Senāts (Najvyšší súd, Lotyšsko) má pochybnosti o tom, či táto okolnosť sama osebe odôvodňuje stratu uvedeného postavenia.

[8] Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 808/2014 zo 17. júla 2014, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) (ďalej len „nariadenie č. 808/2014“) vo svojom článku 11 upravuje kombináciu opatrení, ale v tomto ustanovení nie je výslovne uvedená kombinácia opatrení, ktoré sú spomenuté v článku 19 ods. 1, nariadenia č. 1305/2013, a toto ustanovenie tiež nestanovuje prípadnú diskrečnú právomoc členského štátu uložiť možné obmedzenia poberania viacerých druhov podpory, ak sa týkajú jedného opatrenia.

Úrad pre rozvoj vidieka vo svojom vyjadrení ku kasačnému opravnému prostriedku uvádza, že Lotyšsko v súlade s povinnosťou stanovenou v článku 10 nariadenia č. 1305/2013 dohodlo s Európskou komisiou programový dokument (program rozvoja vidieka Lotyšska) na roky 2014 až 2020 (dostupný na internetovej stránke ministerstva poľnohospodárstva: <https://www.zm.gov.lv/zemkopibas-ministrija/statiskas-lapas/latvijas-lauku-attistibas-programma-2014-2020-gadam?id=6426#jump>). Podľa jeho názoru z obsahu tohto dokumentu možno vyvodit', že Lotyšsko si nevybralo možnosť dovoliť vzájomnú kumuláciu podopatrení 6.1 a 6.3. Úrad pre rozvoj vidieka poukazuje na body 8.2.5.3.1.11 (podmienka kumulácie, ktorá je uvedená na strane 276 predmetného dokumentu) a 8.2.5.3.2.11 (podmienka kumulácie, ktorá je uvedená na strane 283 predmetného dokumentu) spomenutého programu. Pri

vypracovávaní programu na roky 2014 až 2020 bola dodržaná zásada, podľa ktorej sú prípustné len činnosti, ktoré sú uvedené v tomto dokumente, a tie, ktoré v ňom nie sú uvedené, nie sú prípustné.

Senāts (Najvyšší súd) sa domnieva, že nie je jasné, či právne predpisy Európskej únie dovoľujú členskému štátu prijať právne predpisy, podľa ktorých sa poľnohospodárovi nevyplatí podpora stanovená v článku 19 ods. 1 písm. a) bode i) nariadenia, ak mu už bola poskytnutá podpora stanovená v bode iii) toho istého ustanovenia. Existujú teda pochybnosti o správnom výklade relevantných právnych predpisov Európskej únie.

[9] Senāts (Najvyšší súd) tiež uvádza, že z vyjadrenia Úradu pre rozvoj vidieka vyplýva, že skutočnosť, že v čase podania žiadosti celková výška požadovanej podpory a predtým získanej podpory prekračovala hornú hranicu (40 000 eur), sama osebe nemôže odôvodniť nepriznanie podpory. Ak členské štáty nemôžu zakázať kumulatívne poberanie viacerých druhov podpory, potom – s prihliadnutím na zásadu riadnej správy vecí verejných – Úrad pre rozvoj vidieka po prijatí žiadosti navrhovateľky o poskytnutie druhej podpory a konštatovaní, že požadovaná suma spolu so sumou podpory, ktorá už bola poskytnutá, preyšujú hornú hranicu, mohol oznámiť navrhovateľke, že požadovanú sumu treba opraviť a znížiť aspoň o 15 000 eur, lebo prekračovala hornú hranicu.

[10] Senāts (Najvyšší súd) sa domnieva, že na objasnenie výkladu ustanovení nariadenia č. 1305/2013 a nariadenia č. 808/2014 na jeho vykonanie je potrebné obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie.

Výrok

Senāts (Najvyšší súd) v súlade s článkom 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie [*omissis*] [odkaz na vnútroštátne procesné predpisy]

rozhodol takto:

Súdnemu dvoru Európskej únie sa predkladajú nasledujúce prejudiciálne otázky:

Má sa článok 19 ods. 1 písm. a) nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1305/2013 zo 17. decembra 2013 o podpore rozvoja vidieka prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1698/2005, spolu s inými ustanoveniami uvedeného nariadenia a usmernení Európskej únie o štátnej pomoci v odvetviach poľnohospodárstva a lesného hospodárstva a vo vidieckych oblastiach na roky 2014 až 2020, vykladať v tom zmysle, že

1. poľnohospodár stráca postavenie „mladého poľnohospodára“ len preto, lebo pred dvoma rokmi dostal podporu na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov stanovenú v článku 19 ods. 1 písm. a) bode iii) tohto nariadenia;

2. uvedené predpisy dovoľujú členským štátom prijať právne predpisy, podľa ktorých sa poľnohospodárom nevypláť podpora stanovená v článku 19 ods. 1 písm. a) bode i) tohto nariadenia, ak mu už bola poskytnutá podpora stanovená v bode iii) uvedeného ustanovenia;
3. členský štát je oprávnený odmietnuť uplatnenie kumulácie podpory na poľnohospodára, ak nebolo dodržané poradie kumulácie stanovené v programe rozvoja vidieka dohodnutom s Európskou komisiou?

Konanie sa prerušuje až do vyhlásenia rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie.

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

[*omissis*] [podpisy a formálne náležitosti]

PRACOVNÝ DOKUMENT